

Riksdagens protokoll 1996/97:13

Torsdagen den 10 oktober

Kl. 14.00 – 15.54

Protokoll
1996/97:13

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 4 oktober.

2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet

Talmannen meddelade att på grund av uppkommen vakans hade Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Christer Erlandsson som suppleant i arbetsmarknadsutskottet efter Christina Zedell.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Christer Erlandsson (s)

3 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 TALMANNEN:

Vi övergår till den muntliga frågestunden.

Frågor besvaras i dag av försvarsminister Thage G Peterson, finansminister Erik Åsbrink, kulturminister Marita Ulvskog, näringsminister Anders Sundström, jordbruksminister Annika Åhnberg, statsrådet Maj-Inger Klingvall och statsrådet Leif Pagrotsky. Försvarsminister Thage G Peterson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde i regeringen. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområde inom regeringen.

Jag inbjuder kammarens ledamöter att ställa frågor.

Flytt av svårt sjuka

Anf. 2 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsrådet Maj-Inger Klingvall. Allt som oftast får vi besked om att dödssjuka patienter flyttas från ett landstingsägt sjukhus till en kommunal vårdinrättning. Jag anser att detta

är alldeles fel. Det innebär svårigheter för den sjuke, givetvis, och likaså för de anhöriga.

Jag vill med anledning av detta fråga statsrådet: Vilka åtgärder avser Socialdepartementet och regeringen att vidta för att vi skall få stopp på detta förhållande?

Anf. 3 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Jag beklagar, Göte Jonsson. Detta är inte mitt ansvarsområde i regeringen. Jag har inte ansvar för hälso- och sjukvårdsfrågor. Det är socialminister Margot Wallström som är den som är skickad att svara på den fråga som Göte Jonsson ställde. Jag vill också säga att den är mycket angelägen.

Anf. 4 GÖTE JONSSON (m):

Fru talman! Jag anser i och för sig att detta är en allmän politisk fråga, och jag hade den uppfattningen att man inom departementet förde en diskussion om detta. Jag ber att få låta frågan gå vidare till det statsråd som här svarar på allmänpolitiska frågor.

Anf. 5 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Tack för förtroendet, Göte Jonsson, men jag kommer ändå att åberopa grundlagen. Socialministern kommer att uppenbara sig här så småningom. Hon ser säkerligen fram emot att få en sådan fråga så att hon kan få utveckla regeringens politik på området. Göte Jonsson får ge sig litet till tåls. Han kan kanske förbereda frågan litet extra noga i avvaktan på socialministerns ankomst.

EU och miljöfrågorna

Anf. 6 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Jag har en fråga som jag tänkte rikta till statsrådet Leif Pagrotsky. Den rör miljöfrågorna i stort när det gäller EU.

Sverige har en del undantag på miljöområdet. Trikloretylen är ett lösningsmedel som är klassat som cancerframkallande, och det finns tydliga konflikter när det gäller EU:s syn på det.

Anser regeringen att det finns anledning till oro när det gäller EU-kommissionens uppfattning, om förbudet inte är oundgängligen nödvändigt? Det skulle kunna indikera större svårigheter att behålla svenska förbud för användningen av andra naturfrämmande ämnen vilkas användning till skillnad från trikloretylen är reglerade i EU genom harmoniseringsdirektiv baserade på artikel 100 a.

Anf. 7 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Det finns säkerligen anledning till oro när det gäller miljöfarorna både i Sverige och ute i Europa. Men återigen är det statsråd som enligt grundlagen ansvarar för det område som Marianne Samuelsson ställer en fråga om icke närvarande. Jag får be Marianne Samuelsson att vila litet på hanen och ha frågan i sin väska tills miljöministern dyker upp.

Anf. 8 BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! På den skära lapp som har delats ut står det att finansministern skulle vara närvarande. Jag har förberett en fråga, och jag tänker ställa den.

Häromveckan fick jag ett erbjudande från Nordbanken om att mina aktier som jag köpte för ett litet tag sedan skulle lösas in. Jag blev väldigt förvånad. Jag trodde att folkaktien var något slags långsiktigt projekt för oss småsparare att kunna vara delägare i Nordbanken.

Jag läste prospektet och fattade inte särskilt mycket. Men så småningom förstod jag att det bara var en konstruktion för att staten skulle få loss sina pengar som den hade i aktier i Nordbanken.

Nu läser jag i dagens tidning att mängder av småsparare har gått på det här erbjudandet att sälja sina Nordbanksaktier till maximalt 155 kr samtidigt som kursen på börsen i dag är 180 kr. Dessa småsparare är genuint lurade av den tydligt statliga banken.

Jag vill då ställa frågan, som Erik Åsbrink egentligen skulle ha svarat på: Har Erik Åsbrink någonting att säga till dessa småsparare? Är det på det här sättet som det skall gå till?

Anf. 9 TALMANNEN:

Vi har fått anmält att finansministern skulle närvara, och vi har inte fått något återbud. Försvarsministern svarar då på frågan.

Anf. 10 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Tänk, det står också på min lapp att finansministern skall vara här! Jag vet inte var han kan ha tagit vägen. Men för att vi inte skall behöva komma till den tredje frågan där en ledamot inte får ett svar har jag bett statsrådet Pagrotsky att svara på frågan.

Anf. 11 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Detta är ett erbjudande om att köpa aktier i Nordbanken som Nordbanken själv riktar till alla sina ägare. Man måste enligt lagen rikta det på samma sätt till alla. Nu är det utformat så att det inte är särskilt fördelaktigt, precis som Birgit Friggebo påpekar, för de mindre ägarna och vanliga småsparare, utan det riktar sig just till staten.

Jag förutsätter att de småkunder som kommer till sina respektive banker med blanketter att lämna in för att sälja sina aktier av bankens rådgivare blir upplysta om att de får mer betalt om de säljer dem direkt på börsen. Det gäller dock inte om det är fråga om små poster. Där är transaktionskostnaderna, dvs. bankernas avgifter för att köpa och sälja aktier i små poster, så väldigt höga att det kanske likafullt visar sig vara lönsamare att lösa in sina aktier på detta sätt.

Anf. 12 BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! En hel del småsparare har redan lämnat in sina aktier och är rättsligen bundna av detta, och nu springer kursen i väg. Jag har vana att läsa konstiga texter. Men det tog mig mycket lång tid att begripa vad detta egentligen handlade om. Jag kan tänka mig att andra människor

kanske hade ännu svårare. De känner sig säkert lurade i dag och undrar vad det är fråga om.

Jag skulle önska att det från regeringshåll ges en kommentar till småspararna om vad man anser om detta beteende och sättet att inte kunna informera på vanlig rak svenska så att en medelbegåvad människa begriper vad det faktiskt handlar om. Finns det några sympatiord från regeringens sida och råd till Nordbanken i den här affären?

Anf. 13 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s):

Fru talman! Mitt råd är solklart. Banken skall upplysa alla kunder som kommer in med sina blanketter att de skall räkna igenom om det lönar sig att göra på detta sätt eller inte. De av oss som inte äger aktier i Nordbanken har kanske inte alla gått igenom dessa texter så noggrant. Men jag är övertygad om att den viktigaste informationskällan är dagspressen, särskilt för de sparare som har de minsta posterna.

De dokument som har skickats ut är skrivna för att uppfylla börsregler och annat. Det skall lämnas upplysningar av oerhört komplicerad art. Det är tyvärr inte tillåtet med särskilt reella genvägar. Men foljebrev begripliga för vanligt folk och mediernas vanliga uppgift att vidarebefordra lättfattlig information skall man använda sig av.

Bibliotekens verksamhet

Anf. 14 LENA KLEVENÅS (s):

Fru talman! Jag har en fråga till kulturminister Marita Ulvskog. Jag är mycket intresserad av barns och ungdomars tillgång till böcker. Biblioteken har minskat sina inköp med 300 000 exemplar, och utlåningen har minskat med 25 % på tre år. Familjer går uppenbarligen inte lika ofta med sina barn till biblioteken. Inte heller inom barnomsorgen och skolan är det lika lätt att organisera besök som tidigare. Uppsökandet av bibliotek har minskat.

Min fråga är: Vad gör regeringen för att främja litteratur och läsning för svenska barn och ungdomar?

Anf. 15 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Detta är egentligen en av de tyngsta punkterna i den kulturproposition som regeringen presenterade för några veckor sedan. Läsandet, litteraturen och biblioteksverksamheten tillhör nämligen den kulturella infrastruktur som avgör om vi senare i livet blir kulturella varor – om vi får en lust, ett mod, en vilja och en förmåga att utnyttja hela det stora kulturutbudet. Dessutom är biblioteken den kulturinstitution som kanske har den allra lägsta tröskeln.

Regeringen har satsat på ett inköpsstöd till folkbiblioteken för att stötta just barn- och ungdomslitteraturen. Skall man locka till läsande skall det finnas gott om böcker för barn och ungdomar på biblioteken. Då får kanske kommunerna också råd att satsa litet mer på uppsökande verksamhet, trots att de har det kämpigt med ekonomin.

Anf. 16 LENA KLEVENÅS (s):

Fru talman! Jag har ytterligare en fråga i anslutning till detta. Varför finns det inget krav på att biblioteken skall köpa in kvalitetslitteratur för de statligt anvisade medlen?

Prot. 1996/97:13

10 oktober

frågestund

Anf. 17 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! I det ursprungliga förslaget som togs fram inom Kulturdepartementet fanns en tanke om att detta inköpsstöd, som innebär en introduktion av ett helt nytt statligt stöd till litteraturområdet på 25 miljoner kronor per år, skulle vara knutet just till kvalitetslitteratur – litteratur med utgivningsstöd.

Man kan säga att det blev reaktioner på detta vid en offentligt hearing där bibliotekspersonalen tyckte att det var att träda dess yrkesheder för när. Jag hade förståelse för den argumentationen. Dessutom tillhör redan nu väldigt mycket av den barn- och ungdomslitteratur som köps in av biblioteken den utgivningsstödda. Låt oss utvärdera detta och se om det fungerar. Vi kommer att göra det mycket snart efter det att stödsystemet introducerats. Jag tror att det kan bli bra även utan detta krav.

Antipersonella minor

Anf. 18 INGRID NÄSLUND (kd):

Fru talman! Jag skall ställa en fråga till försvarsminister Thage G Petersson. Den gäller minorerna. Nu skall riksdagen snart fatta beslut med anledning av försvarspropositionen. Från början deklarerade försvarsministern att det skulle bli ett totalstopp för personminor. Sedan visade det sig att detta inte skulle gälla truppmåna 12, enligt tidningsuppgifter.

Jag undrar hur det egentligen blir med detta, och vilken motiveringen är. Även om jag är medveten om att minan kan utlösas på olika sätt, rör det sig ändå i många avseenden om en personmåna.

Anf. 19 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Den här frågan kan jag inte smita ifrån eller hänskjuta till någon annan. Jag skall självfallet svara på den.

Det finns ett missförstånd i denna debatt. Det som jag har lovat kommer att följas till 100 %. Löftet finns klart återgivet i försvarspropositionen. För det första blir det ett totalförbud mot antipersonella minor i det svenska försvaret. För det andra skall de minor som nu finns väl inlåsta i svenska lager förstöras. Detta skall vara klart senast vid försvarsperiodens utgång. För det tredje skall ett minröjningscenter upprättas.

Vi tillämpar exakt den definition på antipersonella minor som har varit grunden för Genèvekonferensen och som alla internationella humanitära organisationer tillämpar. Sverige kan alltså inte ha någon egen definition, utan den definitionen om antipersonella minor gäller. Regeringen kommer till punkt och pricka att uppfylla löftena, och det är också markerat i försvarspropositionen. Där står klart och tydligt vad som avses med en personmåna – en antipersonell måna.

Anf. 20 INGRID NÄSLUND (kd):

Fru talman! Kommer det att bli förbud mot att använda den utlösningmekanism som gör att minan fungerar som en personmina? Det är ju inte utlösningmekanismen som i första hand är det intressanta, utan om ifall den i verkligheten fungerar så att personer blir skadade av denna mina på samma sätt som av en annan personmina.

Anf. 21 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Svaret är ja på den frågan. Det kommer att sägas helt klart att den mina som vi här avser och talar om inte kommer att kunna användas som antipersonell mina i det svenska försvaret.

Rovdjursdödade renar

Anf. 22 MAGGI MIKAELSSON (v):

Fru talman! Jag har en fråga till jordbruksministern. Den gäller det program om ersättning för rovdjursdödade renar som framgick ur budgetpropositionen och som regeringen förhandlar med EU-kommissionen om. Det har rått en viss förvirring om innehållet i detta program. Det finns sedan tidigare en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sametinget om hur man skall beräkna effekterna för renarna av förekomsten av rovdjur.

Kan jordbruksministern redovisa vilket underlaget är för förhandlingarna om programmet? Får vi veta litet grand om hur det kommer att se ut?

Anf. 23 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Fru talman! Avsikten med det program som vi nu inom ramen för vårt miljöstöd vänder oss till EU-kommissionen för att diskutera ersättning för är givetvis att det skall bygga på den tidigare i Sverige framförhandlade tanken om hur ersättningar för rovdjursrivna renar skall fördelas. Det finns ingen tanke på att förändra den grunden. Det är den tidigare överenskommelsen som ligger till grund för programmet.

Anf. 24 MAGGI MIKAELSSON (v):

Fru talman! Jag tackar för det förtydligandet. Det har varit en viss oklarhet om ifall det är den överenskommelsen som ligger till grund för programmet.

Jag har en följdfråga. Regeringen förutsätter att detta skall rymmas inom en ram av ungefär 30 miljoner. Med den nuvarande förekomsten av rovdjur skulle det antingen innebära att summan inte räcker till, eller också att skydds jakt på rovdjur kommer att krävas för att överenskommelsen skall kunna följas.

Är regeringen beredd att skjuta till pengar för att skydda rovdjuren eller bevilja skydds jakt för att renarna skall klara sig?

Anf. 25 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Fru talman! Bedömningen är att det belopp som Sverige nu dels ansöker om EU-medel för, dels finansierar självt skall räcka för att täcka de ambitioner som finns inom rovdjurspolitiken.

Givetvis måste man följa utvecklingen och fortsätta att föra diskussioner. Det finns två medel som vi kan använda. Det ena är att bevilja ersättning för rovdjursrivna renar. Det andra är att tillåta skyddsjakt. Båda metoderna måste givetvis användas även i framtiden i syfte att nå målet för den rovdjurspolitik vi har.

Prot. 1996/97:13

10 oktober

frågestund

Fiskevårdsavgift

Anf. 26 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till jordbruksministern. Den härrör sig från uppgifter jag har fått från pressen.

Är det riktigt att det tidigare omdiskuterade förslaget om s.k. mört-skatt, eller allmän fiskevårdsavgift, är på väg tillbaka?

Anf. 27 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Fru talman! Det tidigare diskuterade förslaget om fiskevårdsavgift är inte på väg tillbaka. Däremot för vi på departementet, liksom i samhället i övrigt, en diskussion om hur vi skall kunna uppnå en hög nivå för fiskevården. Det finns ett mycket stort intresse för detta, motiverat framför allt av arbetet för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden i våra sjöar och vattendrag.

De åtgärder som behöver vidtas är inte gratis. De finns som bekant inga gratis luncher. Vill vi ha en fiskevård på en hög nivå måste den finansieras på något sätt. Det arbete vi nu håller på med handlar alltså om hur vi skall bedriva denna fiskevård och hur den skall finansieras. Men det gamla förslaget om fiskevårdsavgift är inte aktuellt.

Anf. 28 ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Kan jordbruksministern försäkra att en stor mängd ungdomar, och även äldre, kommer att undgå den här avgiften så att de i praktiken inte blir lagbrytare om de fiskar någon gång ibland på sommarhalvåret?

Anf. 29 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s):

Fru talman! Fiske är ett mycket betydelsefullt fritidsintresse i vårt land. Vid undersökningar är det 2,2 miljoner av oss i det här landet som säger att vi någon gång fiskar. Det är 900 000 som säger att det är en av de viktigaste fritidssysselsättningarna. Vår avsikt är givetvis att det skall vara fullt möjligt för unga, gamla, män och kvinnor att ägna sig åt detta fritidsintresse.

Men det är också vår avsikt att lägga fram ett förslag som möjliggör en fiskevård med en hög ambitionsnivå i syfte att bevara och utveckla den biologiska mångfalden. Vi är övertygade om dessa både ambitioner går att förena.

Utländska investeringar i Sverige

Anf. 30 LENNART NILSSON (s):

Fru talman! Som bohuslänning skulle jag kanske prata fiske, men min fråga gäller industri- och näringspolitik.

I min hemkommun Uddevalla hade vi i samband med att vi drabbades av en varvsnedläggelse konstruktiva samtal där bl.a. förre näringsministern Thage G Peterson medverkade. Nu har vi en hel del diskussioner, bl.a. om utlandsetableringar till Uddevalla. Ett av de problem som kommunfolk upplever är att man ser hinder i stället för möjligheter när man resonerar inom byråkratin. Detta sker med utgångspunkt i olika EU-regler och annat.

Därför undrar jag om näringsministern är beredd att se på möjligheterna att etablera utlandsverksamhet på industriområdet i t.ex. Uddevalla och medverka till att undanröja hinder i stället för att se alla problem.

Anf. 31 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s):

Fru talman! Lennart Nilsson ställde en fråga som kan besvaras på litet olika sätt. Jag skall börja med det sätt som jag tycker är offensivt.

Sverige behöver satsa mer kraftfullt på att försöka få utländska företag att investera i Sverige. Vi har en ganska väl utbyggd organisation som jobbar med att förmå svenska företag att sälja varor och tjänster i utlandet. Vi har en mer blygsam organisation som jobbar med att förmå utländska företag att investera i Sverige. Där behöver vi göra mer.

Det betyder inte att vi skall konkurrera med omfattande statligt stöd för att den vägen få investeringar att komma till oss. Det används i de länder där det finns en svag industriproduktion med lågt förädlingsvärde. Jag tror att vi skall locka med kunnande och kompetens i första hand. Det är det ena sättet att svara.

Det andra är att säga att företagsstödet är avgränsat till det regionalpolitiska stödet. Det är ett begränsat belopp som riksdagen har tagit undan att användas till de hårdast utsatta regionerna. Ibland möter jag ett slags avundsjuka från de regioner som inte tillhör stödområdet över att man inte är med där. Det är ingen glädje att få tillhöra dem som har det sämst. Stödet finns där just för att de skall få det bättre.

Nu förändras ju detta över tiden. Vid årsskiftet skall regeringen pröva vilka områden som skall ha tillfälligt stöd. Jag vill inte nu gå in på vilka det kan bli.

Anf. 32 LENNART NILSSON (s):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att man naturligtvis inte skall gå in med omfattande statligt stöd. När människor i kommunerna resonerar med dem som har hand om dessa verksamheter upplever många att de ser murar och hinder i stället för att man tittar på vad det finns för möjligheter. Det var utifrån den utgångspunkten som jag frågade Anders Sundström om han som politiskt ansvarig är villig att medverka till att det i alla fall kan föras vettiga samtal mellan olika parter när man resonerar om så viktiga frågor som utlandsetableringar.

Anf. 33 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s):

Fru talman! Det är naturligtvis min ambition att det skall vara så. Vi skall vara mer offensiva när det gäller att få till oss investeringar på samma sätt som vi är aktiva när det gäller att exportera varor och tjänster.

Jag möter ofta den fråga som Lennart Nilsson ställer fast i en annan form, nämligen att hela Sverige skall få möjligheter att ge subventioner.

Det är ingen lyckosam väg att industrialisera Sverige på. Vi skall inte konkurrera med ett antal fattiga länder om industrietableringar.
(forts.)

Prot. 1996/97:13
10 oktober

frågestund

Välkomsthälsning

Anf. 34 TALMANNEN:

Jag vill informera kammarens ledamöter om att vi har det norska stortingets president bland åhörarna till frågestunden i dag. Jag hälsar Kirsti Kolle Grøndahl och hennes delegation hjärtligt välkomna.
(Applåder)

3 § (forts.) Frågestund

Socialförsäkringsavgiften

Anf. 35 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till socialförsäkringsministern. Jag hoppas att jag inte bryter mot grundlagen på den punkten.

Det gäller en intervju med socialförsäkringsministerns statssekreterare, som jag nyligen läste i tidningen. Han berättade att det skulle hända stora saker på socialförsäkringsområdet. Det skall bli spännande att få ta del av detta. Vidare beklagade han att man hade ordnat ett system som innebär att sjukförsäkringen går med 18–19 miljarder i överskott.

Min första fråga är om socialförsäkringsministern delar sin statssekreterares uppfattning.

Om hon gör det, är min andra fråga om hon därmed bekräftar att det var ett ganska dumt beslut som den socialdemokratiska regeringen fattade hösten 1994 när den avskaffade avgiften till arbetslöshetsförsäkringen och höjde den till den sjukförsäkring som redan då gick ihop.

Anf. 36 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! En av uppgifterna i det arbete som nu skall ske i Socialdepartementet för att ta fram ett förslag till en ny sjukförsäkring är självfallet att se över sambandet mellan avgifter och förmåner. Det ligger i det arbetet. Med det stora budgetunderskott som vi har haft att hantera kan dessa pengar inte betraktas som ett överskott. De har bl.a. tagits i anspråk för att finansiera andra delar av vårt sociala trygghetssystem som vi inte har klarat av att finansiera fullt ut.

Anf. 37 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Det låter utmärkt att det skall bli ett större samband mellan avgifter och förmåner. Min fråga gällde inte riktigt om pengarna använts till något vettigt. Jag hoppades att så var fallet. Jag utgick kanske t.o.m. ifrån att de inte slarvades bort.

Min fråga var om det var klokt att flytta en avgift från en försäkring som gick med underskott för att finansiera en försäkring som gick med överskott för att två år senare säga att man skall ändra tillbaka.

Anf. 38 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Som Bo Könberg vet har ju de offentliga finanserna befunnit sig i ett mycket svårt läge. Därför har naturligtvis de här pengarna tagits i anspråk på det mest förnuftiga sättet, nämligen för att så småningom vinna en bättre balans i statens budget.

Jag vill på nytt betona att avsikten i det här beredningsarbetet är att få en större överensstämmelse mellan avgifter och förmåner.

Småföretagarna och sjuklön

Anf. 39 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Jag vill också ställa en fråga till Maj-Inger Klingvall. Den gäller småföretagares möjligheter att försäkra sig för kostnader på grund av sjuklönen. Den kommer ju nu att förlängas med två veckor. När man tittar på utfallet av småföretag som vill försäkra sig, men som kanske inte har råd, kan man se att det är en minskad skara.

Jag undrar om socialförsäkringsministern är beredd att se över premiesättningen för att ge småföretagare möjlighet att få den här försäkringen som är nödvändig om de skall våga anställa fler i sina företag.

Anf. 40 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! I den proposition som precis nu har behandlats i socialförsäkringsutskottet försökte vi hitta en förbättring genom att öka basbeloppet. Jag vet att utskottet har lagt på ytterligare också. Nu kommer man att kunna försäkra sig upp till en omsättning på 130 basbelopp. Jag tror att det ungefär motsvarar ett småföretag med cirka fem anställda. Det är ju ett sätt att stärka småföretagarnas möjligheter. Sedan får vi naturligtvis se hur detta faller ut.

Anf. 41 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Det är riktigt och bra, men det hjälper inte den lille företagare som, om han inte får fullständig kompensation i form av en arbetsgivaravgiftssänkning, anser att premien blir för hög och att han då inte vill använda sig av möjligheten att försäkra sig i försäkringskassan. Den frågan är inte löst med detta. Min fråga är om socialförsäkringsministern är beredd att titta närmare på konsekvenserna och att sedan dra slutsatser av dem.

Anf. 42 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Det är viktigt att tillägga att det också finns ett förslag om en sänkning av socialavgifterna som framför allt kommer att gynna dem som har mycket få anställda. Jag vill upprepa att det är viktigt att följa upp vilka effekter detta får.

Flyttning av museer

Anf. 43 CARL-JOHAN WILSON (fp):

Värderade talman! Jag förmodar att statsråden när de förbereder sig för att gå hit undrar vilka frågor som kommer att ställas. Jag tror att kulturminister Marita Ulvskog har tänkt att någon nog kommer att fråga om

flyttningen av museerna från Stockholm till Göteborg. För att glädja kulturministern med att eventuell förberedelsemöda inte varit obefogad skall jag ställa en fråga om detta.

Många har undrat över bakgrunden till detta förslag, och vi skulle bli väldigt glada om kulturministern kunde säga någonting som förklaring till det för oss så oförklarliga förslaget. Det kan ju finnas någon poäng som inte har nått fram och som kan skapa en väldig uppslutning kring kulturministerns idé. Än så länge har ingen hört någonting sådant, men nu finns det en chans.

Prot. 1996/97:13
10 oktober

frågestund

Anf. 44 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag tackar för denna fråga. Särskilt från en person med Carl-Johan Wilsons dialekt tar jag emot den frågan med stor tacksamhet.

Jag tror att det finns en konflikt här. Det finns en upprördhet över att kulturpropositionen innehåller detta förslag, som innebär en förändring av den relation som råder i dag, där 82 % av de statliga medlen till museiverksamhet går till Stockholm och 18 % går till övriga landet. Men det är ändå inte regionalpolitiska motiv som är det viktiga bakom förslaget utan kulturpolitiska motiv. Vi vill skapa en helt ny museiverksamhet i Göteborg och dessutom göra det nya museet till ett central- och ansvarsmuseum.

Jag anser inte att kulturpropositionen i varje detalj skall lägga fram allting vad gäller lokal, föremålsflyttning osv., och propositionen innehåller därför ett förslag om tillsättande av en organisationskommitté som skall arbeta med dessa frågor. Jag befinner mig då i något av ett dilemma. Skall jag redovisa mina visioner och mina förslag kring detta och därmed förekomma organisationskommittén? Mitt svar på den frågan är nej.

Däremot ser jag framför mig ett museum som arbetar tvärvetenskapligt, som öppnar för en helt ny publik och som använder informationsteknik och en ny presentation för att göra detta museum tillgängligt för en helt ny publik. För detta behöver man inte flytta vartenda föremål från Stockholm utan kan använda en ny visualisering av det som vanligtvis visas på museer och binda ihop detta på ett väldigt spännande sätt.

Anf. 45 CARL-JOHAN WILSON (fp):

Värderade talman! Det här var i och för sig intressant, men om det som står i kulturpropositionen inte innehåller det som vi skall fatta beslut om, är det bättre att dra tillbaka den och komma med nya förslag. När vi skall behandla detta i kulturutskottet måste vi ju tro att det är en flyttning på gång. Det sagda var mycket intressant och gör det enkelt för oss. Vi kan avstyrka propositionen och vänta på den utredning som kulturministern vill ha.

Jag tackar också för kommentaren om min dialekt. Om man låter som jag är man född i Jönköping.

Anf. 46 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Det är halvvägs till Göteborg!

Anf. 47 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v):

Fru talman! Jag förstår av detta resonemang att inte alla föremål behöver flyttas utan att man kan använda andra metoder och hjälpmedel för att få till stånd museet i Göteborg. Min fråga i anslutning till det här rör den organisationskommitté som Marita Ulvskog här har talat om.

Det står i propositionen inte mycket om vad organisationskommittén skall göra, om vilka som skall ingå i den eller om vilka direktiv som skall utfärdas. Jag anser att det vore viktigt att de berörda museerna både i Stockholm och i Göteborg, om en sådan här organisationskommitté skall komma till stånd, får ingå i det här arbetet. Jag undrar om Marita Ulvskog delar min uppfattning.

Anf. 48 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! På den första frågan vill jag svara att det handlar om att flytta tre museer till Göteborg och lägga samman deras verksamhet med det befintliga etnografiska museet där. Det behöver inte betyda att vartenda föremål flyttas från Stockholm till Göteborg. Det behöver dessutom inte betyda att det inte kan finnas någon form av verksamhet i Stockholm. Ett centralmuseum i Göteborg har självfallet ansvar också för Stockholmspubliken och för publiken i övriga landet.

Dessutom är det så med modern museiverksamhet att man inte har möjlighet att visa alla föremål. Man väljer andra tekniker för att göra det. Det viktiga är att man vet vilka föremål man har och var de finns, så att man vid behov kan plocka fram dem. Det kan dessutom finnas donationsbestämmelser och annat som gör att en del föremål måste bli kvar. Men detta får organisationskommittén utreda i detalj.

Jag hoppas kunna tillsätta organisationskommittén inom de allra närmaste veckorna och därmed ge klarhet på just de punkter som Charlotta Bjälkebring efterlyser.

Anf. 49 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! Jag tycker att debatten nu blir ännu mer förvirrad. Hade det inte varit bättre att först bereda ärendet i den vanliga demokratiska processen och sedan fundera över vad man skall lägga fram i en proposition, snarare än att som nu lägga fram denna först och säga att det sedan skall tillsättas en kommitté.

Nu vet inte jag vilka delar som kommittén kommer att behandla och vilka delar som vi i kulturutskottet kommer att kunna behandla. Jag och Miljöpartiet stöder t.ex. att Göteborgs etnografiska museum får ett nationellt uppdrag och att det får sektorsansvar för den etnografiska verksamheten vid Folkets museum i Stockholm.

Jag vet inte om vi kommer att kunna fatta ett sådant beslut i kulturutskottet. Jag vore glad om jag kunde få klarhet i den frågan.

Anf. 50 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Ewa Larsson beskriver den konflikt som det handlar om. Hon vill att vi redan i propositionen i detalj skall föreskriva precis hur varenda lokalfråga, personalfråga och föremålsflyttningsfråga skall organiseras. Jag anser att det bör göras i annan form. Däremot kan regeringen inte vara oförhindrad att lägga fram förslag som vi tror kan vara av stor

kulturpolitisk betydelse och som kan förändra och påverka hela det svenska museilivet, som präglas av alldeles för mycket av revirtänkande.

Jag tror att sammanföringen av de etnografiska samlingarna i Stockholm och i Göteborg plus att man får till den tvärvetenskapliga aspekten med Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet kommer att ge oss en ny och dynamisk museiverksamhet. Detta har Ewa Larsson redan dömt ut som ett ovanligt korkat förslag. Jag tycker att det säger mer om Ewa Larsson än om detta förslag.

Prot. 1996/97:13

10 oktober

frågestund

Anf. 51 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! Jag och mitt parti avvisar bestämt att flytta tre museer från Stockholm. Vi tycker att det var väldigt dumt att lägga fram ett sådant förslag när det inte var berett. Vi föredrar att saker och ting först bereds i den parlamentariska processen.

Kulturministern refererar mig, och då refererar jag kulturministern, som har sagt att när vissa partier får reda på litet mer om vad vi egentligen har tänkt oss kommer de nog att ändra sig. Jag undrar vilken ny information som kulturministern har att komma med och om det bara är vissa partier som får den eller om alla partier kommer att få tillgång till den.

Anf. 52 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag informerar gärna Miljöpartiet mer om dessa tankar än vad jag hinner göra på några sekunder från denna talarstol. Jag har samtidigt uppfattat att Ewa Larsson inte berörs av det faktum att 82 % av de statliga museiresurserna är förlagda till Stockholm. När Miljöpartiet talar om decentralisering är det alltså bara ord utan minsta vilja till handling. Men Ewa Larsson är välkommen till Kulturdepartementet, så skall jag berätta mer.

Anf. 53 EWA LARSSON (mp):

Fru talman! För Miljöpartiet innebär decentraliseringspolitik att öka tillgängligheten för hela landet. Finns det pengar till museer vill vi att hela landet får ta del av de medlen, inte att man fortsätter med 60-talets flyttlasspolitik och skeppar ned allt som verkar utländskt till Göteborg.

Anf. 54 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag häpnar! Här handlar det om att flytta 3 av de ca 60 museer som finns i Stockholmsområdet, av vilka 27 är statligt finansierade. Detta vill Ewa Larsson framställa som en enorm flyttningsprocedur.

Jag har försökt att förklara att det inte handlar om att flytta vartenda föremål. Organisationskommittén kommer, naturligtvis i samarbete med befintliga museer i Stockholm och Göteborg och med personal, att skapa förutsättningar för att också ha kvar en viss verksamhet – en viss säger jag – eftersom det finns en publik även här. Men framför allt skall museet också vara ett ansvars- och centralmuseum för hela landet.

Återigen: Man kan snacka mycket om regionalpolitik. Men när det sedan kommer till handling – då viker alltid Miljöpartiet.

Anf. 55 BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Det är riktigt att organisationskommittén inte skall bestämma huruvida man skall flytta eller inte. Det står klart i propositionen att riksdagen skall ta ställning till att alltihop sammanförs till Göteborg.

Men nu är det så att när förslag skall beredas har vi ett beredningstvång. Regeringen är skyldig att bereda förslag som kommer till riksdagen. Man skall inte behöva springa till departementet och ställa sig i kö för ett personligt samtal med statsrådet för att få reda på grunderna för förslagen. I den här tjocka propositionen är de presenterade på en sida. När Marita Ulvskog tillfrågas av medierna säger hon att hon har hemliga beredningskanaler. Hon har talat med folk som hon uppskattar. Men hon vill inte tala om för svenska folket vilka de är, vad de har sagt och hur det här skall gå till.

Nu vill jag ha en öppen redovisning av hur beredningen av detta ärende har gått till. Regeringen är faktiskt skyldig dels att bereda ärendena, dels att tala om hur det har gått till. Vem, vilka, vad och hur?

Anf. 56 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag har icke konsulterat källor och experter som jag uppskattar. Jag har valt att konsultera experter som kan detta område. Men i den hätska stämning som har skapats har jag valt att vara den som företärder och försvarar detta förslag, eftersom det är jag som har lagt fram det. Jag tänker icke låta dessa enskilda människor löpa gatlopp.

Vad gäller beredningsgången har regeringen självfallet möjlighet att lägga fram förslag. Förslaget finns presenterat i kulturpropositionen. Det handlar om att flytta tre museer från Stockholm, att lägga samman dem med det etnografiska museet i Göteborg och att skapa ett världskulturmuseum med centralt ansvar.

Birgit Friggebo försöker göra den här frågan till en formalitetsfråga. Organisationskommittén kommer att kunna arbeta brett med att fylla detta förslag med en rad detaljer som riksdagen sedan får ta ställning till igen. Men att vi i regeringen skulle vara förhindrade att lägga fram förslag därför att vi inte har talat med varenda berörd myndighet är helt enkelt inte en korrekt beskrivning.

Anf. 57 BIRGIT FRIGGEBO (fp):

Fru talman! Vi har en grundlag. Om inte Marita Ulvskog vet det, kan hon fråga konstitutionsutskottets förre ordförande som sitter näst intill henne här i kammaren. I grundlagen står det att regeringsärendena skall beredas innan de kommer till riksdagen så att man har ett underlag när man tar ställning till frågan. Regeringen kan inte bara tycka till och säga: Så här skall det vara. Man skall inte behöva gå privat till Marita Ulvskog och fråga vad som egentligen är tanken och bakgrunden. Det går inte heller att säga att jag gör det här till en formalistisk fråga. Detta är grunderna för hur riksdagen öppet skall kunna fatta kvalitativt goda beslut.

Anf. 58 Kulturminister MARITA ULVSKOG(s):

Fru talman! Detta ärende är, som jag sade in mitt förra inlägg, självfallet berett enligt konstens alla regler och enligt de regler som gäller för regeringsärenden.

Anf. 59 HENRIK S JÄRREL (m):

Fru talman! Det är klart att det inte skulle bli en sådan upphetsad stämning i en sådan här fråga om inte många reagerade och tyckte att det som föreslås är bort i tok. Det är litet märkligt att höra kulturministern gång efter annan försvara det som sex av sju partier i riksdagen tar avstånd från och som en rad människor utanför det här huset också har reagerat mycket negativt på. Jag återkommer till det.

Har inte kulturministern något förslag på hur man kan lösa den här frågan med den nya moderna informationstekniken som ändå finns till hands? Hon var ju inne på att det går att ordna museal verksamhet mellan Stockholm och Göteborg med hjälp av den.

Anf. 60 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag kan konstatera att det är Stockholmsbanken som agerar mest i den här frågan, och jag tycker det är bedrägligt. Det finns alldeles för många regionala skyttegravar bl.a. på kulturpolitikens område. Här handlar det om att göra en mycket blygsam omfördelning av de statliga resurserna på museiområdet. Men framför allt handlar det om att göra något som skulle kunna vara en kulturpolitisk injektion för museilivet.

Henrik Järrel talar om att en rad människor skulle ha reagerat negativt. Att de anställda på berörda museer reagerar negativt har jag full förståelse för. Men i övrigt handlar det om en egocentricitet som är rent omåttlig. Den mycket starka positiva opinion som jag har mött långt utanför Göteborg når inte fram. Det tycker jag är ett allvarligt demokratiskt problem. Det är minst lika allvarligt som de problem som ni vill måla upp.

Jag vill återigen säga att informationstekniken kommer att vara en mycket viktig del av uppbyggnaden av detta nya centralmuseum. Jag har gott hopp om att jag kommer att få stöd för det från andra kloka personer i riksdagen.

Anf. 61 TALMANNEN:

Karin Falkmer och Johan Lönnroth har också begärt ordet i detta ärende. För tids vinnande får ni var sin fråga och sedan får kulturministern avsluta den här debatten. Vi vill gärna hinna med ett par frågor till.

Anf. 62 JOHAN LÖNNROTH (v):

Fru talman! Eftersom kulturministern nämnde Stockholmsbanken tänkte jag att det kanske kunde vara lämpligt att någon från Göteborgs-banken också sade någonting.

Den enormt sneda fördelningen gäller ju inte bara på museiområdet. Den gäller hela kulturområdet. När jag försöker räkna på kulturpropositionen som helhet ser jag att den inte innebär att man på något sätt bryter det mönstret. Det är något som oroar mig.

Det fanns ett förslag från Kulturutredningen som handlade om ett ökat regionalt ansvar för Dramaten och Operan i Stockholm och om att de pengarna i stället skulle omfördelas ute i landet. Jag skulle vilja vidga frågan litet grand och fråga kulturministern: Känner inte kulturministern en oro för att snedfördelningen inte bryts på andra områden?

Anf. 63 KARIN FALKMER (m):

Fru talman! Jag bor i Skinnskatteberg i Bergslagen, inte i Stockholm. Där jag bor är det lika många som det är i Stockholm som är djupt upprörda över hanteringen av förslaget att flytta tre museer med utomeuropeisk kultur från huvudstaden utan att förankra beslutet hos respektive museum och, som det faktiskt verkar, utan att veta riktigt vad man gör.

Jag känner bäst till Östasiatiska museet. Det har en inriktning på bl.a. forskning, knuten till Stockholms universitet. Detta är otroligt viktigt, inte bara för dem som studerar på universitetet. Det finns också många i Asien som känner till museet.

Jag vill fråga Marita Ulvskog: Var går gränsen för ministerstyre? Här har samtliga oppositionspartier motionerat mot förslaget. Ändå vidhåller Marita Ulvskog att förslaget skall drivas igenom och att den kommitté som skall planera det här skall tillsättas nu.

Anf. 64 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag skall börja med Johan Lönnroths litet vidare fråga om det regionala ansvaret. Man kan säga att det finns en viss tyngdpunktsförskjutning i kulturpropositionen till regioner utanför Storstockholmsområdet. Men på sikt måste vi naturligtvis göra mycket mer. Det finns en ojämlikhet som egentligen går utöver den tillåtna gränsen. Jag har gott hopp om att långsiktigt kunna göra något åt det.

Däremot delar jag inte uppfattningen om Dramaten och Operan. Jag tycker att de skall vara nationalscener och motorer för kulturlivet i hela landet. Det är klart att huvudstaden alltid kommer att, och skall, vara gynnad jämfört med övriga landet. Men det kan inte handla om den snedfördelning som jag har beskrivit på museiområdet. Det finns också andra områden där det återstår mycket att göra. Jag hoppas att Kulturåret 1998 kan vrida utvecklingen litet mera i riktning mot regional rättvisa.

Jag har förstått att Karin Falkmer förra veckan i denna kammare påstod att Sveriges plats i FN:s säkerhetsråd skulle vara hotad om vi flyttade de tre aktuella museerna till Göteborg. Det tycker jag räcker som introduktion till de ståndpunkter som hon för fram. Det är alltså en helt vettlös debatt och debatten som bl.a. Karin Falkmer varit med om att skapa. Jag undrar vilka kretsar i Skinnskatteberg hon rör sig i när hon kan få fram en sådan opinionsbild som hon redovisar.

I enlighet med alla regler som gäller för beredning av regeringsförslag har detta till punkt och pricka följts. Det har redovisats i kulturpropositionen, och en organisationskommitté skall tillsättas. Där skall varje detalj utmejslas i samverkan med så många som möjligt.

Anf. 65 INGER DAVIDSON (kd):

Fru talman! Med risk för att bli brännmärkt dristar jag mig att yttra mig i frågan – jag bor nämligen i Stockholm. Jag hade inte alls tänkt yttra mig i sakfrågan. Men när den nu faktiskt vidgats till att vara en demokratisk fråga undrar jag om inte statsrådet blandar ihop sin tidigare roll som journalist och sin nuvarande roll som statsråd. Statsrådet börjar ju nu hänvisa till något som närmast kan liknas vid meddelarskyddet.

Vi har en offentlighetsprincip som berör våra departement bl.a. I den här frågan har vi alltså rätt att få reda på vilka som ingått i beredningen, i

Anf. 66 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Jag tycker nog inte att det är riksdagspartiernas företrädare som angett tonen i den här debatten. Snarare är det kulturministern som angett en ton som i alla fall föranlett mig som icke-stockholmare, men som sittande på Stockholms läns bänk, att yttra mig.

Det är inte stockholmarna som har drivit den här frågan, utan samtliga partier har yrkat avslag på detta – kanske med litet olika motiv eller litet olika anledningar till det hela. Trots allt är det ändå så att riksdagens partier har yrkat avslag. Jag tycker att kulturministern i det här läget borde ange en annan ton.

Jag tycker emellertid om det första, att vi kunde bli inbjudna till en diskussion. Det är nödvändigt i detta läge. Men det finns kanske andra regionalpolitiska eller kulturpolitiska satsningar som skulle vara betydligt bättre än just den här satsningen – om det nu finns pengar att satsa i landets olika delar.

Anf. 67 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag kan bara konstatera att jag har besvarat de frågor som ställts till mig. De mycket känslomättade och partipolitiskt vinklade inlägg som frågarna har valt att göra väljer jag att inte kommentera.

Jag har enligt alla regler som gäller på detta område lagt fram ett förslag som partierna har motionerat på. Hur det går i slutändan den 19 december, då beslut skall fattas, återstår att se.

Elskatten

Anf. 68 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsministern.

Höjda elskatter och kärnkraftsavvecklingen hotar den elintensiva basindustrin. Enbart för Ortvikens Pappersbruk innebär genomförda och aviserade elskattehöjningar ökade kostnader med 60 kr per kubikmeter massaved. Detta hotar att slå ut viktiga delar av skogsindustrin och att förstöra försörjningen för många små skogsägare, inte minst i Norrlands inland. Min fråga blir således: Vad avser näringsministern att göra för att trygga deras försörjning?

Anf. 69 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s):

Fru talman! När det gäller skogsindustrin, som Ola Karlsson anknöt till, är det viktigaste vi gjort att vi under de här två åren har gett oss på budgetunderskottet och inflationen. Skogsindustrin är en kapitalintensiv industri. Vi har mycket framgångsrikt drivit ned räntorna. Räntekostnaden, kapitalkostnaden, är mycket större än någon annan kostnad i skogsindustrin. Det är det första vi har gjort något åt. Det har varit ett både tungt och svårt jobb, och många har fått vara med och dra det lasset.

Vad gäller energin ligger nu på riksdagens bord ett förslag som innebär att vi för 1997 genomför en förändring så till vida att den proklamerade produktionsskattehöjningen inte genomförs. I stället läggs den ut

som en konsumtionsskatt. Dessutom ändrar vi vattenkraftsskatten så att vi går från en produktionsskatt till en fastighetsskatt; detta för att göra det möjligt för kraftindustrin att ha ett mera differentierat pris så att man kan möta kunder med svag betalningsförmåga och som ligger nära kraftverken på ett sådant sätt att de kan klara sin försörjning.

Jag vill påstå att regeringen har gjort ofantligt mycket just för den kapitalintensiva industrin när det gäller energin och framför allt när det gäller kostnaden för kapital. Vi känner oss stolta över det vi där har gjort.

Anf. 70 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Ungefär 6 miljoner kubikmeter massaved förädlas varje år i de riktigt energikrävande pappers- och massaprocesserna – processer som kräver mer än 2 000 kilowattimmar per ton massa. Om man slår undan benen på en industri som kräver 6 miljoner kubikmeter massaved hotas virkesbalansen. Då riskerar man att Norrlands inland väster om Inlandsbanan blir ekonomiska impediment.

Avser näringsministern att göra något för att undvika att benen slås undan på det sätt som jag här nämnt?

Anf. 71 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s):

Fru talman! Jag svarar ännu en gång: Då det gäller energiskatterna ligger just nu på riksdagens bord förslag till en förändring av produktionskatterna. Vi lyfter av den produktionskattehöjning som var planerad för 1997 för att i stället lägga den på konsumenterna. Vi har gjort en förändring av vattenkraftsskatten från en produktionsskatt till en fastighetsskatt, just för att möta det som Ola Karlsson tar upp – nämligen för att få en mera flexibel prissättning i syfte att klara dem som har den svagaste betalningsförmågan. Vidare har vi kraftigt fått ned inflationen liksom priset på kapital, som är den stora kostnaden för vår basindustri.

Sverige och NATO

Anf. 72 BIRGITTA GIDBLÖM (s):

Fru talman! Jag har en fråga till försvarsministern: Hur ser försvarsministern på de synpunkter angående Sveriges förhållande till NATO som de senaste dagarna framförts av Folkpartiets partiledare, och vilken betydelse har det för vår säkerhetspolitik?

Anf. 73 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Otydlighet och slarviga uttalanden är naturligtvis farligt när det gäller säkerhetspolitiken. Säkerhetspolitiken måste präglas av fasthet. Givetvis är det olyckligt om ett riksdagsparti ibland talar om en förestående NATO-anslutning och ibland säger att en sådan ligger ett antal år framöver.

Uttalanden om att Sveriges försvar bygger på hjälp utifrån anser jag också vara en form av farliga uttalanden. Det skapar oklarhet om vår vilja och förmåga att försvara oss. Sverige är, och skall förbli, ett militäralliansfritt land. Vi utlovar inga försvars- och säkerhetspolitiska förpliktelser, och vi kräver inte heller några. Därför har vi i Sverige ett starkt och

modernt militärt försvar, och vi skall fortsätta att ha ett starkt och modernt försvar.

För mindre än ett år sedan, fru talman, bekräftade en enig riksdag Sveriges militära alliansfrihet. Man bekräftade att det fanns ingen avsikt att gå med i NATO. Bakom detta står, enligt många opinionsundersökningar, 70 % av svenska folket. Det är som militärt alliansfritt land och som medlem i EU som Sverige är med och formar ett nytt Europa med gemensam säkerhet som ledstjärna.

Alla uttalanden som präglas av luddighet och pladdrighet är alltså oerhört farliga och skapar bara osäkerhet och oro om Sveriges säkerhetspolitiska riktning.

Anf. 74 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Jag håller med försvarsministern om att det måste vara fasthet i besluten. Det föranleder mig att fråga vart regeringen är på väg när det gäller NATO-samarbetet.

Just nu pågår det en militär övning inom ramen för Partnerskap för fred i Kattegatt, där ett NATO-förband för första gången skall ledas av en svensk officer. I förra veckan var VEU:s politiska utskott här för att ha sitt sammanträde, trots att Sverige har valt att endast vara observatör.

Är det inte så att även regeringen, liksom Folkpartiet, är på glid i försvarsfrågan?

Anf. 75 KARIN OLSSON (s):

Fru talman! Frågan härrör direkt av Birgitta Gidbloms fråga. Däremot tror jag att det är statsrådet Leif Pagrotsky som skall svara på vad medlemskap i NATO betyder för vår restriktiva vapenexportpolitik.

Anf. 76 TALMANNEN:

Jag har medgivit frågor till försvarsministern här och nu.

Anf. 77 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag tycker att det skulle vara intressant att i detta sammanhang höra hur försvarsministern ser på det svenska förslaget under den pågående regeringskonferensen i EU att EU skall få militär kapacitet och kunna ge sig ut på militär krishantering runt om i världen. Är det också ett uttryck för en solklar neutralitetslinje?

Anf. 78 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s):

Fru talman! Mitt svar till Marianne Samuelsson är klart nej. Självfallet är regeringen inte på glid när det gäller säkerhetspolitiken. För ett år sedan var riksdagen enig om att Sverige skall hålla fast vid den militära alliansfriheten. Riksdagen var enig om detta. Men att Sverige är militärt alliansfritt hindrar oss inte ett enda dugg från att arbeta för fred och säkerhet i Europa och delta i arbetet för att bygga upp en ny säkerhetsarkitektur i Europa. Det är därför vi är verksamma i Partnerskap för fred, som jag ser som en av de viktigaste organisationerna för Sverige att vara väldigt aktiv i.

Nästa år har vi inbjudit till tre övningar på svensk mark och svenskt vatten – svenskt territorium – inom Partnerskap för fred. Av samma skäl

frågestund

är vi observatörer av Västeuropeiska unionen. Vi ansluter oss till de s.k. Petersberguppgifterna, som innebär deltagande i fredsfrämjande verksamhet och humanitära organisationer.

Att vi är militärt alliansfria betyder inte att vi isolerar oss. Tvärtom har vi fått uppskattning från alla, nu senast från USA:s försvarsminister, för att vi deltar i det säkerhetsfrämjande arbetet i Europa.

Till Karin Olsson vill jag säga att vi inte behöver grubbla på vapenlagstiftningen eftersom vi inte avser att gå med i NATO.

När det gäller EU och EU:s diskussion inom den pågående regeringskonferensen om att bygga upp ett eget försvarssystem hänvisar jag till den vetorätt som Sverige har. Jag hänvisar också till Sveriges uttalade vilja att i EU, med EU som hävstång, arbeta för fred och säkerhet i Europa. Det går, fru talman, att skapa ett säkerhetssystem i Europa utan att alla europeiska länder blir medlemmar i NATO eller i VEU.

Den svenska linjen är att inte dra upp nya skiljelinjer i Europa. Ryssland måste integreras. Sverige är öppet för att delta i arbetet ute i Europa. Men vi måste vara kristallklara, som statsministern sade i gårdagens partiledardebatt, i våra uttalanden om våra avsikter så att det inte blir flum-miga formuleringar som skapar otrygghet för Sverige.

Frågestunden var härmed avslutad.

*Information från
regeringen*

4 § Information från regeringen om EU:s toppmöte i Dublin

Anf. 79 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Den 5 oktober hölls ett extra möte med Europeiska rådet i Dublin. Sverige representerades av mig och statssekreterare Gunnar Lund.

Redan vid toppmötet i Florens i juni förutsågs att ett extra möte under hösten skulle bli nödvändigt. Det uttalade syftet med det extra mötet var att söka ge en politisk impuls till regeringskonferensen för att lyfta fram prioriteringar och för att skynda på processen, och för att slå fast målsättningen att konferensen skall vara klar till EU:s toppmöte i Amsterdam i juni 1997.

Den enkla och kortfattade sammanfattningen från mötet i Dublin är att vi har givit en sådan impuls.

Det råder stor enighet om att substansfrågorna skall prioriteras. Först skall enhet nås om dem. Sedan skall vi gripa oss an de institutionella frågorna.

Arbetstempot i regeringskonferensen är gott. Ordförandeskapet bedömer att ett nytt fördragsutkast kommer att kunna presenteras i tid till det ordinarie mötet med Europeiska rådet i Dublin i december. Det är i dag stor enighet mellan medlemsländerna om behovet att nå ett avslut i regeringskonferensen till nästa sommar. Detta är i enlighet med svenska intressen. Vi har drivit frågan om unionens utvidgning mycket hårt. Utvidgningen är tidsmässigt knuten till att regeringskonferensen blir klar.

Det intressanta med Dublinmötet är inte bara denna avsiktsförklaring när det gäller tidtabellen för regeringskonferensen. Det intressanta är att de sakfrågor vi diskuterade så väl stämmer med svenska intressen.

Fru talman! Detta är den övergripande sammanfattningen av mötet. Jag vill nu gå in något mer i detalj.

Dublinmötet ledde inte, som de ordinarie toppmötena, till några skrivna slutsatser. Det var helt i enlighet med planen. Mötet var av informell karaktär och hade ingen fast dagordning – detta just för att ge stats- och regeringscheferna tillfälle till en så bred diskussion som möjligt på en begränsad tid utan att tyngas av de förhandlingar om slutsatser som äger rum under ett vanligt toppmöte.

Det irländska ordförandeskapet höll en presskonferens vid mötets slut, där ordföranden muntligt redovisade hur mötet förlupit. Denna sammanfattning har vi all anledning att vara nöjda med.

Den irländske premiärministern Bruton sade i sammanfattningen bl.a.: Regeringskonferensen är till för att förbereda unionen för utvidgningen. Det var det första. Det andra var att konferensen även i fortsättningen skall ha en bred dagordning. Det är viktigt, för det handlar inte bara om institutionsfrågorna. Det tredje var att sakfrågorna kommer först – substansen – och därefter de institutionella förändringarna. Det var Brutons sammanfattning.

Låt oss börja med utvidgningen. Det var en allvarlig och viktig debatt om den saken. Jag hade redan före mötet sammanfattat den svenska regeringens syn på utvidgningens centrala roll. Det finns i den allmänna debatten ibland en uppfattning att vi skulle stå relativt ensamma i denna vår uppfattning. En av de många signaler om att så inte är fallet är att Tysklands kansler under mötet sade att utvidgningen är en historisk uppgift för Europeiska unionen. Ju fler som säger detta, och ju fler som inser detta, desto bättre för Europa.

Utvidgningen gör också vissa av regeringskonferensens mera komplicerade ämnen begripliga. Det är lätt att inse att EU måste anpassas till nya förhållanden när det nu står tolv nya länder i kö för medlemskap.

Även om alla dessa länder inte kommer att bli medlemmar vid samma tillfälle, innebär utvidgningen självklara krav på effektivisering av beslutsfattandet. Det är genom den kopplingen som frågan om förändring av institutionerna kan göras giltig för medborgarna. En utvidgning av EU kräver alltså förändringar i institutionerna.

Men institutionernas förändring kan inte motiveras om man inte också har en saklig förändring av EU, alltså en utvidgning. De som vill förändring av institutionerna måste inse att det i sin tur måste baseras på en utvidgning. De som vill en utvidgning måste förstå att institutionerna behöver förändras. Denna dubbla koppling är politiskt oerhört viktig att göra.

Framgång på sysselsättningsområdet var någonting som för ett år sedan bland många i Sverige ansågs som en hopplös tanke. Men nu är vi där. Vi ser en utbredd acceptans för det svenska förslaget att föra in ett sysselsättningskapitel i fördraget. Det finns en kvadröjande skepsis hos vissa, men vi har anledning att vara optimistiska.

Den exakta utformningen i sluttexten är naturligtvis inte klar. Sverige har lagt fram ett förslag. Det kommer att vara föremål för förhandling, förmodligen tiden ut för regeringskonferensen. Men vi har satt frågan på dagordningen. Kampen mot arbetslösheten och åtgärder för att trygga sysselsättningen kommer att återfinnas i det nya fördraget. Detta kan jämföras med den något överseende, ibland nästan hänfulla ton och

kommentar som ägnades Ingvar Carlssons initiativ när han en gång i tiden tog upp denna fråga. Det var en hopplös tanke, sades det. Nu är vi snart där.

Påverkan på politiken i EU får man som resultat av hårt arbete, goda idéer, goda argument och genom att bygga allianser. Vi skall fortsätta att utveckla våra kontakter med de andra medlemsländerna – med partier, politiker, tjänstemän och påtryckargrupper. Det är med detta nätverksarbete – att ständigt utförligt förklara *vad* vi vill åstadkomma, *varför* vi vill åstadkomma det och bemöta motargumenten – vi lyckas.

Detta återspeglar också hur EU lever i en dialog med sin omvärld. De flesta länder har provat skilda lösningar. En del har haft framgång, andra har misslyckats. Vi kan lära av varandra.

Nu skall vi arbeta tillsammans, koordinera våra ansträngningar, intensifiera vårt erfarenhetsutbyte i strävan mot gemensamma mål. Detta leder inte ensamt till minskad arbetslöshet, men det är en förutsättning för framsteg och en viktig grund för att nå det av oss alla önskade resultatet.

Det irländska ordförandeskapet kommer i den period som börjar nu och pågår fram till det andra, ordinarie, toppmötet i december att arbeta fram ett konkret textutkast till det nya fördraget. Detta blir det första sammanhållna fördragsförslaget. Detta första utkast gör det lättare för både allmänhet och politiker att överblicka vad regeringskonferensen egentligen handlar om. Det underlättar debatten och främjar tydligheten. Det är bra.

Men förhandlingarna är naturligtvis inte färdiga i och med detta första textförslag. Vi kommer att se flera utkastversioner under månaderna som följer, fram till nästa sommar. Stats- och regeringscheferna kommer att fr.o.m. nu vara mer involverade i förhandlingarna än under det inledande skedet av regeringskonferensen. Det var en annan klar signal från Dublinmötet.

Nästa steg är alltså det ordinarie, formella, toppmötet i Dublin i mitten av december.

Fru talman! Bland övriga ämnen vid Dublinmötet vill jag nämna följande:

Flera regeringschefer i länder som för närvarande inte kvalificerar sig för deltagande i EMU:s tredje steg betonade att deras länder med kraft strävade efter att nå upp till konvergenskriterierna. I övrigt diskuterades inte den ekonomiska och monetära unionen. Men det är slående hur länder som har och har haft en besvärlig statsfinansiell situation för trovärdigheten i sin ekonomiska politik mycket klart och tydligt ansluter sig till konvergenskriterierna – en debatt som vi i Sverige utifrån trovärdighetsperspektivet rimligen har bakom oss just därför att vi har klarat av att hantera våra offentliga finanser.

Den aktuella situationen i Mellanöstern togs också upp under Europeiska rådets extramöte. Den diskuterades dels av utrikesministrarna vid deras separata lunch, dels av stats- och regeringscheferna under själva mötessessionen. Vi enades om att Irlands utrikesminister Dick Spring, som representant för EU, skulle resa till Mellanöstern för att överlämna ett budskap till parterna från unionen. Detta besök tror jag ägde rum redan dagen efter.

Budskapet till parterna är i korthet detta:

- Det är av central betydelse för fredsprocessen att samtalen återupptas, och att framsteg sker i genomförandet av de åtgärder om vilka överenskommelse mellan parterna redan finns.
- Mötet i Washington var ett viktigt första steg.
- Samtalen som börjat i Erez måste på ett målmedvetet sätt leda till verkliga förhandlingar.
- Det är legitimt att värna om säkerhet, men säkerhet kan inte uppnås med ökat våld.
- En varaktig lösning av konflikten kan endast baseras på den av parterna redan accepterade principen om land för fred, och självbestämmande för det palestinska folket. Enbart en rättvis och varaktig fred kan skapa den säkerhet som befolkningen i regionen har rätt att kräva.

Utrikesministrarna fick dessutom i uppdrag att vid nästa utrikesministermöte fortsätta diskussionen om en EU-representant för att följa den vidare försoningsprocessen och då särskilt den ekonomiska utvecklingen i Gaza och på Västbanken.

Detta, fru talman, var i korthet en rapport från mötet som hölls i Dublin i lördags.

Anf. 80 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Det var intressant att få lyssna till statsministerns berättelse. Det är utmärkt att han kommer så snabbt till kammaren efter att ha varit i Dublin.

Innehållsmässigt vill jag uttrycka min och mitt partis stora tillfredsställelse med det tydliga budskap som numera, sedan någon dryg vecka tillbaka, ges från regeringens och statsministerns sida om klimatet för utvidgningen, för att se till att Östeuropas och Centraleuropas länder har möjlighet att bli medlemmar, liksom att detta kopplas samman med en insikt om att denna utveckling inte kan äga rum utan att det sker förändringar i EU:s institutioner som påverkar institutionerna och deras sätt att samarbeta. Det är också särskilt glädjande eftersom det bara är några veckor sedan statsministerns chefsförhandlare och medresenär till Dublin hade svårt att i EU-nämnden klara ut om östutvidgningen verkligen var viktigare än en sysselsättningskommitté inom EU.

Vi är i kort sammanfattning, fru talman, mycket glada över den här delen av budskapet.

Jag skulle vilja testa om statsministerns förmåga till nytänkande har nått sin gräns i och med uttalandena om Östeuropa eller om det finns möjlighet att komma längre. Då tänker jag på miljöfrågorna. Vi har flera gånger från mitt partis sida och från flertalet partiers sida i riksdagen velat få regeringen att komma fram till ståndpunkten att de ekonomiska styrmedlen för att förbättra vår gemensamma miljö i Europa måste kunna användas utan att ett enskilt land kan lägga in vetorätt. Detta har regeringen riktat ett envetet motstånd mot, och jag tror nästan att det letts av statsministern själv.

Nu har danskarna lagt fram ett förslag som innebär att de ekonomiska styrmedlen skulle kunna användas. Det skulle kunna hjälpa miljön i Europa. Det skulle kunna hjälpa det svenska näringslivet, som har en av världens högsta koldioxidskatter. Min fråga till statsministern är om hans

kansli och han själv har analyserat det danska förslaget och om han är beredd till nytänkande även på den här punkten.

Anf. 81 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Herr Könberg är alldeles för vänlig när han beskriver mitt enkla tal i förra veckan som ett uttryck för nytänkande. Det var ingenting annat än en gammal och klassisk socialdemokratisk EU-uppfattning, visserligen i litet snyggare förpackning och samlat. Jag tror nog att Bo Könberg skall följa diskussionen litet närmare så ser han ungefär hur positionerna utvecklas.

Det var viktigt för mig att stryka under utvidgningen. Budskapet var lika mycket sänt till oss här hemma i Sverige som till våra samvetspartner ute i Europa. Utvidgningen är en historisk möjlighet. Det är självklart att vi skall gå i spetsen i den processen. Den behöver inte ställas mot sysselsättningen. Man klarar att göra två saker samtidigt.

Miljöfrågan är en annan av alla dessa målkonflikter som finns i EU-politiken. En målkonflikt är den som Bo Könberg pekar på. En utvidgning leder fram till krav på effektivisering av institutionerna. Det i sin tur kan mycket väl leda fram till en konflikt där små länder får släppa en del av sitt inflytande. Det kan finnas en sådan målkonflikt. Det vet vi inte förrän vi är framme vid förhandlingens slutskede.

Ja, vi har hållit emot i miljöfrågan, inte därför att vi vill motverka gemensamma stränga miljöregler, utan därför att de ekonomiska styrmedlen av och till i sammanhanget har varit miljöskatter.

När det handlar om skatter är vi oerhört försiktiga med att släppa fram en princip om majoritetsbeslut i EU. Skall vi fatta beslut med majoritet om miljöskatter, då får vi nämligen snart också majoritetsbeslut om exempelvis indirekt beskattning, moms. Och skall vi ha majoritetsbeslut om moms har grunden för den typ av välfärdssamhälle som Sverige representerar i praktiken ryckts undan.

Det är alltså egentligen inte miljöfrågan som är hindret, utan det är vår egen beslutanderätt över vårt eget skatteuttag det handlar om. Det är en större och viktigare princip, och då får vi försöka hitta andra framkomstvägar. Finner danskarna sådana framkomstvägar kommer vi inte att stoppa det från Sveriges sida.

Anf. 82 BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Det finns inte så ofta anledning att berömma statsministern och regeringen, så de gånger det gör det vill jag gärna ta dem till vara. Jag tyckte att det fanns en god anledning den här gången, eftersom jag och troligen många andra bedömare gjorde analysen att det faktiskt var nytänkande på den centrala punkten att en utvidgning kommer att kräva förändringar som vi kanske inte är överens om i alla delar. Men jag kan ju inte hindra statsministern från att värja sig mot beröm om han nu vill göra det.

Frågan om de ekonomiska styrmedlen har vi diskuterat flera gånger. Jag hade nog trott att det skulle ske någonting medan månaderna gick, dvs. att man från regeringens och statsministerns sida tog sig samman och försökte klara den här målkonflikten och komma fram till om det går att ha miljöskatter på koldioxid utan att det också gäller marginalskatteerna.

Jag skulle bli mycket förvånad om inte detta var möjligt. Men gång på gång har regeringen och statsministern upprepat att detta inte går. Den fråga som då infinner sig är om man verkligen bryr sig tillräckligt mycket om miljön, när man inte är beredd att försöka klara den här målkonflikten.

Prot. 1996/97:13

10 oktober

*information från
regeringen*

Anf. 83 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Jag tackar naturligtvis för allt beröm jag kan få, herr Könberg, och suger i mig det mesta. Det behövs i en grå och trist vardag. Men när berömmet baserar sig på bräcklig grund måste man hålla huvudet kallt och se hur verkligheten ser ut.

När det gäller miljöskatterna handlar det, som Bo Könberg själv säger, om beslut om skattesystemet. Naturligtvis är det populärt att driva miljökraven. Det är också angeläget, och även vi vill det – men inte till priset av att hamna i ett läge där vi börjar släppa efter när det gäller nationell beslutanderätt för skatteuttag. Inte minst det sakområde som Bo Könberg en gång fick hantera – den sociala försäkringssektorn – skulle lida ohyggligt mycket om man började harmonisera europeiska avgifts- och skatteuttag. Då skulle vi ha ett helt annat Sverige i sikte, och det vill vi inte ha. Vi skall klara miljökampen på annat sätt.

Anf. 84 EVA ZETTERBERG (v):

Fru talman! Även jag vill utsätta Göran Persson för vissa risker genom att ge beröm för att vi får den här informationen i riksdagen. Det är välkommet. Jag vill också understryka att jag och Vänsterpartiet står bakom regeringen på flera av de områden som här nämndes – utvidgningen och de nödvändiga institutionella förändringarna, sysselsättningsfrågorna och öppenheten. På EMU-området skiljs däremot våra vägar, som Göran Persson vet.

De frågor jag har i sammanhanget gäller för det första om det kan lämnas någon information i förväg inför nästa toppmöte i Dublin i december 1996 och inför slutomgången i Amsterdam. Vi är tacksamma över att få information i efterhand, men vi skulle naturligtvis vara ännu gladare om vi fick den i riksdagen innan regeringsrepresentanterna åker till dessa toppmöten.

För det andra har jag en fråga om ett speciellt men desto viktigare område, nämligen barnens rättigheter. Vi har haft en sådan diskussion tidigare här i riksdagen. Riksdagen har givit regeringen i uppdrag att föra upp frågan om barnens rättigheter högt på agendan under regeringskonferensen. Jag vet att Irlands utrikesminister Dick Spring har försökt föra upp frågan i kretsen av utrikesministrar men inte fått stöd av övriga länders utrikesministrar. Därför vill jag fråga Göran Persson: Har frågan om hur man skall implementera FN:s barnkonvention, komma till ett handlingsprogram för att stärka barnens rättigheter samt föra in en paragraf härom i Maastrichtfördraget varit uppe till diskussion den 5 oktober i Dublin? Om inte, kommer regeringen på annat sätt att försöka driva de frågorna framåt?

Anf. 85 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! De var inte uppe i Dublin. Dock är regeringskonferensen i ett skede då vi naturligtvis hela tiden lyfter in frågor och försöker få utrymme för svenska ståndpunkter. Det här är i allra högsta grad en svensk ståndpunkt; FN:s barnkonvention är ju en svensk skapelse. Vi får se hur vi kan bygga allianser som gör att vi kan få utrymme för detta i fördragstexten. När och hur det sker kan jag inte svara på i dag, men det är i Amsterdam, någon gång nästa år, som vi troligen knyter ihop det hela definitivt. Jag får vänta med svaret tills vi vet litet mer.

Information lämnas regelmässigt efter toppmöten till riksdagen på detta sätt. Toppmötesresan förbereds regelmässigt i EU-nämnden när det handlar om ordinarie toppmöten. Vid informella toppmöten utan dagordning lämnas ingen information till EU-nämnden innan vi reser, eftersom vi då inte vet vad som kommer att komma upp. Här är det fråga om en allmän, öppen diskussion. Inför den diskussionen gjorde jag vid det här tillfället en svensk positionsbestämning i ett linjetal i ett allmänt forum, i ABF:s lokaler i Stockholm.

Vad vi kanske har anledning att diskutera inför framtiden är möjligen hur vi skall hantera informationen från regeringen till EU-nämnden i ett större perspektiv och hur dessa organ skall arbeta mer effektivt tillsammans. Det får inte vara så att EU-nämnden uppmärksammas som mest när t.ex. statsministern uteblir. Då tycker jag att man har hamnat i ett konstigt läge.

Anf. 86 EVA ZETTERBERG (v):

Fru talman! Då finns det desto större anledning för statsministern att lämna den här informationen i riksdagen, så att fler än EU-nämndens medlemmar kan ta del av den och också skicka med synpunkter, även om dagordningen inte är fullt fastlagd. Det var en synpunkt på den sista frågan.

När det gäller min fråga om barnens rättigheter – kan jag uppfatta det som ett löfte från Göran Persson att de här frågorna kommer att föras fram och att Sverige kommer att försöka få upp dem högt på regeringskonferensens agenda, antingen till Dublin i december eller inför slutmötet i Amsterdam i juni 1997?

Anf. 87 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! I den frågan gör vi vad vi kan och bygger de allianser vi kan. Den irländske utrikesministern är naturligtvis en stor tillgång för oss i det sammanhanget. Irländarna spelar en oerhört viktig roll i det här skedet. Det är också en person som jag har nära till i och med att han finns med i samma internationella politiska gemenskap som jag själv.

Sedan kan vi kanske ha delade meningar om var man skall lämna information om EU-frågor. För mig är det viktigt att föra diskussionen även utanför riksdagen och riksdagens utskott. För mig som socialdemokratisk partiordförande är det naturligt att av och till hålla viktiga tal – i Folkets park, i Folkets hus och i ABF:s lokaler. Den rätten förbehåller vi oss också i fortsättningen.

Anf. 88 BERIT LÖFSTEDT (s):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för den här mycket fylliga redovisningen från Dublinmötet. Jag vill också tacka för att den skedde här, på denna alldeles utomordentligt offentliga arena – inte för att jag har något emot att den sker på andra arenor också.

Jag uppskattar mycket det som statsministern hade att rapportera beträffande utbildningsfrågan. Det känns betryggande att alla inser att detta är den fråga som ligger över, under och i allting annat och att man skall se sysselsättningsfrågor och annat just i det perspektivet.

Statsministern säger att mötet gav impulser till regeringskonferensen. Jag vill då fråga: Tror statsministern att det blir litet bättre tempo i förhandlingarna nu, och kanske också en bättre fokusering? Vi som följer det här kontinuerligt, genom statssekreterare Gunnar Lunds alldeles utmärkta kontakter med oss i EU-nämnden, vet ju att det har tagit litet tid mellan varven.

Anf. 89 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Vad gäller tempot är det ju så att det här är en förhandlingsprocess, och förhandlingsprocesser har en tendens att dra mot den yttersta tidsmarginalen. Det är i Amsterdam någon gång under senvåren -97 som det definitivt skall sättas punkt för detta. De som har genomlevt fler sådana här regeringskonferenser, exempelvis våra danska vänner, säger att det inte händer någonting de första 15 månaderna av en regeringskonferens – allt händer under de sista sex veckorna. Det är deras erfarenhet. Om det är sant avviker den här regeringskonferensen något. Vi tycker att vi har kommit en bra bit på väg.

Sammankomsten i Dublin inleddes ju med att Dick Spring, den irländske utrikesministern, gav en sammanfattning av arbetsläget just nu. Det var den sammanfattningen, med sysselsättningsfrågan, öppenheten, miljöfrågorna och utvidgningen – allt det vi tycker är viktigt – som sedan låg till grund för det informella utbytet av åsikter. Det fanns ingenting som sedan, i nästa sammanfattning – som gjordes av den irländske premiärministern John Bruton – som på något sätt gav anledning att tro att arbetsinriktningen skulle ändras. Tvärtom tror jag att Dublin I-mötet mycket väl kan komma att betraktas som det möte som gav den där lilla extra skjutsen och legitimiteten åt förhandlingsprocessen, och det kommer att göra att irländarna kan få fram ett första ordentligt utkast till fördrag i Dublin i december. Så jag är optimist.

Som Berit Löfstedt säger är naturligtvis utvidgningsfrågan gigantisk. Vi kommer så småningom att få diskutera jordbrukspolitik, regionalpolitik och själva institutionerna – hur vi fattar beslut – och vi vet vad detta betyder i EU-sammanhang. Visst blir det svårt och tungt och stort, men det är historiskt viktigt, och det är därför vi håller på med det.

Anf. 90 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att vi åtminstone i efterhand får höra litet om vad som har hänt på toppmötet och vad som händer på högsta nivå i EU. Men det är litet alarmerande att höra statsministerns inställning till kontakterna med riksdagen.

Det kan väl någon gång hända att man kanske inte klarar att komma till ett möte med EU-nämnden, men att man sedan refererar till allt detta och talar om "den information som regeringen har att ge till riksdagen" stämmer inte med vad som står i den lagstiftning som vi har arbetat fram inför detta. Där står det om samråd, och det är någonting helt annat. Men vi kanske skulle behöva ha nya överläggningar eller kanske en kurs för regeringen i vad det här egentligen borde innebära.

När man talar om IGC och de svenska initiativen där tycker jag att det verkar som om Sverige har fått gehör på ett par områden. Det svenska initiativet i försvarsfrågan, t.ex. att EU skall kunna bli en militär makt i framtiden, finns det gehör för i dag.

Den andra stora frågan som Göran Persson gärna berömmar sig av är sysselsättningsfrågan. Där tycks han ha satsat all prestige. Men i dag fick vi som sitter i EU-nämnden papper om hur det går med offentlighetsprincipen och öppenhetsfrågorna. I de senaste texterna säger ordförandelandet Irland att alla skall ha tillgång till dokument från EU-parlamentet, rådet och kommissionen i den utsträckning som dessa institutioner själva bestämmer. Jag tycker att det verkar ha blivit platt fall och fiasko. Är det också statsministerns intryck?

Anf. 91 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Först vill jag kommentera detta att informationen lämnas i efterhand. Peter Eriksson får faktiskt hålla isär när man har samråd före möten och när det gäller möten som är av informell karaktär. Det fanns ingen dagordning för detta Dublinmöte. Jag gör precis som mina föregångare har gjort. Inför informella möten av detta slag sker ingen överläggning med EU-nämnden, därför att vi inte vet vad som kommer upp. I stället driver vi den allmänna politik som regeringen står för, och så tänker vi fortsätta att göra. I efterhand är det viktigt att rapportera av, svara på frågor och ha en öppenhet, både efter ett informellt möte och efter ett formellt möte med det europeiska rådet.

Jag tycker att Peter Eriksson är onödigt propagandistisk när han talar om att Sverige har gjort EU till en krigsorganisation, eller hur han fick till det, därför att vi har tagit upp frågan om den koppling som vi tycker det är angeläget finns mellan EU och VEU när vi deltar i fredsbevarande insatser i Europa. Denna koppling skall ge oss möjlighet att också påverka hur exempelvis svenska soldater och svensk personal behandlas när de deltar i den typen av uppgifter. Jag har svårt att förstå att det skulle vara någonting som skadar Sverige och ett avsteg från vår klassiska linje att vi vill ha ett ord med i laget när svenska flickor och pojkar är ute för att bevara freden i världen. Miljöpartiets sätt att beskriva detta som en krigsorganisation är rätt avslöjande för det propagandistiska syftet.

Öppenheten går inte framåt lika snabbt som vi har trott. Vi fortsätter att kämpa och har ingen annan uppfattning än tidigare.

Anf. 92 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag tolkar det sista som att statsministern håller med om att öppenhetsfrågan håller på att bli ett fiasko. I stället väljer regeringen att satsa på de mer symbolartade inskrivningarna av sysselsättningsfrågorna.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att ta en diskussion om den militära frågan. Det handlar om att Sverige föreslår att EU för första gången skall skapa en militär organisation som skall kunna ingripa runt om i världen i militär krishantering, som det heter. Det finns ingen klar gräns mellan vad som är militär krishantering och att gå in i rena krig. Ofta utvecklas situationen från det ena till det andra. Men det här är ett avgörande steg där Sverige tar initiativet tillsammans med Finland, och jag tycker att det är någonting som vi borde diskutera i mycket större utsträckning, för detta förändrar hela den svenska traditionen och talet om alliansfrihet.

Anf. 93 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Sverige har haft 70 000 män och kvinnor i blå baskrar världen över för att bevara fred och säkerhet. Det har varit fullt ut förenligt med vår alliansfria politik. Vi har varit stolta över de svenska män och kvinnor som har gjort dessa insatser. Vi vet att fredsbevarande insatser av motsvarande slag kommer att göras också i Europa. När det sker vill vi ha ett ord med i laget om hur det skall gå till och om hur svenska män och kvinnor blir behandlade.

De fredsbevarande uppgifter som finns i Petersbergöverenskommelsen ligger naturligtvis fullt i linje med vår klassiska hållning. Om Miljöpartiet inte vill vara med där, i den typen av fredsbevarande insatser, tycker jag snarast att det är en sensation.

Fru talman! Det är för tidigt att tala om fiasko. Jag tycker också där att det nästan känns som om Peter Eriksson hoppas att det skall gå snett. Vänta och se, Peter Eriksson. Du kanske blir besviken: Det blir ett EU som är mer öppet än vad du tror.

Anf. 94 TALMANNEN:

Peter Eriksson får göra ett ytterligare kort inlägg.

Anf. 95 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag hoppas verkligen att regeringen lägger in litet kraft i öppenhetsfrågorna. Mitt intryck hittills är att man har lagt fram ett förslag men inte gör någonting för att få det att verka i praktiken.

Oron när det gäller den militära frågan gäller bl.a. att Sverige i dag inte längre satsar på FN-systemet, dvs. att det är genom FN som internationell militär krishantering skall organiseras. Nu är det EU som skall ut i världen och lösa konflikter på samma sätt som USA har gjort tidigare. Det är ingen bra väg för Sverige att gå.

Anf. 96 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Jag kan bara tolka detta som att Peter Eriksson är djupt okunnig. Vad han säger om FN-systemet är groteskt. Sverige tillhör liksom Norge, Finland, Danmark och Holland den grupp av länder som håller FN-systemet i gång ekonomiskt. Vi är de stora bidragsgivarna. Att säga att vi inte satsar i det sammanhanget är fullständigt befängt. Däremot tycker vi att FN kan bli aktivare och effektivare. För att åstadkomma en sådan utveckling vill vi naturligtvis vara med och försöka att reformera FN. Men att därmed tro att vi skulle hamna i ett läge där vi överger FN-systemet och bygger upp något slags supermakt i Europa är för Miljöpar-

tiets del att gå den partipolitiska mitten så när att det gränsar till något som bara kan betrakta som billig partipropaganda.

Anf. 97 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Även jag skall starta med litet beröm – beröm för att statsministern är här och för att statsministern går på ABF. Det är väldigt viktigt att debatten förs på bägge ställena.

Det är bra att det förs en debatt om EU:s utvidgning och att Sverige tar en aktiv del i den. Men sedan säger statsministern att ni däremot inte diskuterade EMU. Men då tror jag att ni skall börja att göra det, för EMU, statsministern, kan vara ett mycket svårt hinder för att ta in nya länder.

Sverige fick inga undantag från EMU-kriterierna och inte heller Finland och Österrike, men Danmark, som redan var medlem, fick ju undantag. Skall nya länder komma in och ställas inför dessa kriterier? Hur skall de klara dessa kriterier? Jag är rädd för att utvidgningen blir en inbjudan med dörren låst inifrån på grund av EMU-kriterierna, som alla måste ansluta sig till. Därför måste ni nog diskutera denna fråga sammanhållet. Borde ni inte göra det, statsministern?

Anf. 98 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det kan tyckas som om Lars Bäckström har en poäng. Men det tråkiga, Lars Bäckström, är ju att flera av de länder som nu ansöker om medlemskap faktiskt möter EMU-kriterierna, åtminstone ligger de mycket nära dem. Det visar ju att EMU-kriterierna på intet sätt är ett uttryck för att länderna har konvergenta, likartade ekonomier.

Låg skuld, lågt underskott, låg ränta, låg inflation, stabil valuta kan man ha även om man har en relativt outvecklad ekonomi, vilket är fallet i flera av de ansökarländer som vi nu ser framför oss. Ta bara våra estniska vänner, som ju uppnår flera av dessa konvergenskriterier. Men inte har de en ekonomi som för den sakens skull gör dem mogna att gå in i den monetära unionen. Jag tror att EMU-beslutet måste vara mycket, mycket mer kvalificerat än att enbart syssla med några av de relativt endimensionella kriterier som uttrycks i konvergenssammanhang. Därför skall man inte i utvidgningsperspektivet blanda ihop ett kommande medlemskap med att EMU-kriterierna skulle lägga några hinder i vägen. Jag tycker att det är bättre att vi får en diskussion om det framtida EMU utifrån vad som behövs i form av real konvergens ekonomierna emellan och att vi inte fastnar i den matematik som kriterierna hittills har representerat.

Anf. 99 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att se till den reala ekonomin. Men när statsminister Göran Persson säger att man kan tyckas ha en poäng, tror jag att de flesta inser att då har man en poäng, för statsministern är inte någon som bjuder på sådana i onödan. Men också statsministern har en poäng. Men man bör diskutera dessa frågor sammanhållet. Min poäng är att man skall föra en fördjupad diskussion, för det finns också länder som har svårt att klara kriterierna. De bör ändå inrymmas i de möjligheter som dock finns.

Jag har också en kort följdfråga. Statsministern sade till Bo Könberg att de inte skall diskutera skatter, men det bör ni nog göra. Vi har ju accepterat miniminivåer på CO₂ och miniminivåer på moms. Nu måste vi diskutera en miniminivå på kapital. Det inkräktar inte på suveräniteten att fastställa nivåer därutöver, men en miniminivå behöver vi nog över tiden ha. Det tror jag att statsministern inser. Statsministern har dock varit finansminister också.

Prot. 1996/97:13
10 oktober

*Information från
regeringen*

Anf. 100 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det var inte detta som Bo Könberg och jag diskuterade. Vi diskuterade hur man skall fatta beslut i frågan. Jag höll då fast vid idén om enhällighet och tog avstånd från majoritetsbeslut. Att vi skall ha miniminivåer på exempelvis kapitalskatter har ju varit en svensk uppfattning. Men den har stoppats, därför att det har funnits länder som inte har accepterat den, trots att nästan alla länder har varit överens om den saken. Frågan är konfliktfylld. Å ena sidan vill vi ha en utveckling. Å andra sidan är inte det instrument som vi har att tillgripa kraftfullt nog. Skulle vi använda det nog kraftfullt, skulle vi riskera att det används mot oss i stället. Det är den situation som vi befinner oss i.

Sedan är det möjligt att allt det beröm som jag har fått här i dag har gjort mig så pass bedövd att jag själv börjar på att dela ut poänger till höger och vänster. I så fall får man väl glädjas åt att denna sinnesstämmning har infunnit sig och att vi efter ett EU-toppmöte i Dublin trots allt i Sveriges riksdag kan samlas i ett avspänt samtal om någonting som hör till det absolut viktigaste som vi just nu har att syssla med. Det tycker jag är bra. Det är en poäng, Lars Bäckström.

Anf. 101 TALMANNEN:

Jag medger ytterligare ett kort inlägg från Lars Bäckström.

Anf. 102 LARS BÄCKSTRÖM (v):

Fru talman! Med hjälp av Bo Könberg, Lars Bäckström och statsministern har vi kommit fram till någonting viktigt.

Luxemburg har ju blockerat en möjlig miniminivå. Vi måste finna ett medel för att få bort Luxemburgs möjligheter att blockera miniminivån. Det är detta som Bo Könberg har en poäng i. Men att vi sedan skall akta oss för ytterligare miniminivåer är korrekt.

Anf. 103 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Lars Bäckström strävar efter den bästa av världar – majoritetsbeslut på de områden där Sverige har intressen men på andra områden enhällighet. Jag önskar att det vore så, och kommer vi dithän vore det mer än en poäng vunnen. Då vore det – något som man i vissa sammanhang kallar det för – storslam inhöstat.

Anf. 104 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Statsministern har bl.a. i tidigare tal sagt att han är övertygad om att det redan den 1 januari 1999 kommer att finnas en monetär union i Europa och att en del av länderna då kommer att vara medlemmar. Samtidigt fick vi i dag en redogörelse för att de länder som har an-

sökt om medlemskap också strävar efter att uppfylla konvergenskraven för att kunna bli medlemmar.

När vi i Sverige diskuterade konvergenskraven och det svenska konvergensprogrammet i en ekonomisk-politisk rapport till EU lades två viktiga delar till när det gällde konvergenskraven, nämligen miljökraven och sysselsättningskraven. I statsministerns redogörelse har jag inte hört ett enda ord om att detta är frågor som Sverige driver. T.ex. måste de baltiska länderna kunna ta hänsyn till sysselsättningsfrågorna i sina egna länder och de regionalpolitiska effekterna av en alltför snabb omställning av ekonomin samt självfallet miljöfrågorna.

Jag skulle vilja få en redogörelse för var Sveriges krav på detta område har tagit vägen. Räcker det med kravet på sysselsättningsunionen, vilket jag uppfattar som ett separat krav som inte ingår i konvergenskraven och i EMU-diskussionen? I så fall har man ju frångått den överenskommelse som vi träffade om att man i samband med diskussionerna om konvergenskriterierna skulle driva att detta är riktigt.

Jag vill också veta hur det kommer att bli med de länder som eventuellt vill stå utanför den europeiska monetära unionen. I de diskussioner som ändå måste pågå inom unionen berörs nästan aldrig konsekvenserna av att några länder eventuellt väljer att inte vara med i den gemensamma monetära unionen.

Anf. 105 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Jag är inte säker på att Marianne Samuelsson har rätt när hon säger att vi i samband med konvergenzkriterierna skulle driva sysselsättningsfrågorna. Det resonemang som Marianne Samuelsson och jag då var överens om och förhoppningsvis nu också är överens om är ett uttryck för att konvergensresonemanget måste vara av mer reallt slag. Min poäng tidigare, när jag talade med Lars Bäckström, var ju att man i en underutvecklad ekonomi mycket väl kan uppnå de uppsatta konvergenzkriterierna. Men den reala ekonomin behöver för den sakens skull inte vara särskilt välutvecklad. Vi resonerade om vad miljöfrågorna kräver långsiktigt och vad som krävs av tillväxt för att klara arbetslösheten. Det var sådana frågor som vi förde in. Det är svenska ståndpunkter. De förs alltså inte inom någonting som kan kallas för en diskussion inom konvergenzkriterierna. Den diskussionen för vi i regeringskonferensen, där den hör hemma. Det är väl så jag rimligen kan svara på frågan.

Sedan tar Marianne Samuelsson upp den andra diskussionen, som ju är oerhört viktig, om vad som händer med de länder som inte blir med i valutaunionen. Marianne Samuelsson och jag har ju bestämt oss för att vi i Sverige skall ha ett sådant läge att vi kan gå med om vi vill men skall kunna vara starka nog att stå utanför, om vi vill det. Detta är ju grunden för det svenska konvergensprogrammet. Det är ju det som gör att motståndare till och anhängare av EMU kan tycka att konvergens är viktigt.

Relationerna mellan dem som är innanför och dem som är utanför unionen är ju nu den stora diskussionen i Europa, inte på det möte som vi hade i Dublin men rent allmänt i Europasammanhang och när finansministrarna träffas samt i debatten, och i den föreställer jag mig att även Miljöpartiet deltar.

Vad jag tycker att Miljöpartiet har att fundera på, eftersom man ju har tagit ställning *mot* ett svenskt medlemskap, är just den fråga som Mari-

anne Samuelsson ställer till mig, och som Miljöpartiet rimligen redan har tänkt på: Vad händer med ett land som ställer sig utanför? Vilka blir effekterna för ekonomi och sysselsättning?

Prot. 1996/97:13
10 oktober

*information från
regeringen*

Anf. 106 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Visst har vi tänkt på, och också diskuterat, den frågan. Men det är faktiskt regeringen som sitter i ansvarsställning och som har de ekonomiska resurserna att utreda frågan. Vi har inte sett någonting i fråga om utredningsmaterial. Där finns det, vad jag har förstått, ännu så länge väldigt litet att hämta när det gäller EMU-frågan.

Jag hoppas verkligen att statsministern tar det här på allvar och att han ser till att det kommer fram material som visar på för- och nackdelarna. Jag tror inte riktigt att det räcker med en studiecirkel ute i de egna leden för att avgöra den här frågan. Det måste till betydligt mer.

Statsministern gör också det stora fel som ekonomer över hela världen har gjort: att skilja på ekonomi och miljö. Det går inte, miljön är avgörande för vår ekonomi. Det är därför man måste ha konvergens mellan miljö och ekonomi.

Anf. 107 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det verkar som om Marianne Samuelsson nästan skulle önska att det var så att jag skilde på miljö och ekonomi, och det verkar som om hela hennes föreställningssätt utgår från det önsketänkandet. Det är inte sant, Marianne Samuelsson! Det jag har sagt här från talarstolen är ju det rakt motsatta. Det går att läsa i protokollet. Vad Marianne Samuelsson och Miljöpartiet får vänja sig vid är att det är fler än Miljöpartiet som funderar på hur miljön skall skyddas och bevaras. Vi gör det med ansvar för en fungerande ekonomi och med insikt om att det finns en internationell konkurrens, men miljön är definitivt inte borttänkt.

Dessutom kan det inte vara obekant för Marianne Samuelsson att det just nu sitter en stor statlig utredning som tittar på hur vi skall klara av antingen ett medlemskap eller ett utanförskap i den monetära unionen. Utredningen leds av Lars Calmfors.

Slutligen är det så att vi inom mitt eget parti, Socialdemokraterna, har bestämt oss för en omfattande informationskampanj. Det tycker jag att andra partier skall göra också. Som ett inslag i informationskampanjen håller jag av och till tal; i Björkviks Folkets park, i Folkets hus i Fagersta och i ABF:s lokaler i Stockholm. Det tillhör en socialdemokratisk partiordförandes privilegier att göra så.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Nya ersättare för riksdagsledamot

Upplästes och lades till handlingarna följande från Valprövningsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för ersättare för riksdagsledamot

Till Valprövningsnämnden har från Riksskatteverket inkommit bevis om att Margret Bergkvist, Ekshärad, och Bengt Berg, Torsby, (båda v), utsetts till ersättare för riksdagsledamot med stöd av 14 kap. 14 § vallagen.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat bevisen och därvid funnit att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Stockholm den 9 oktober 1996

Lars Tottie/

Annika Sandström

6 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1996/97:12

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:12 av Juan Fonseca om internationell konferens om Colombia.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 1996.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor samt att jag inte kunnat finna en debattdag som passar både interpellanten och mig.

Stockholm den 8 oktober 1996

Lena Hjelm-Wallén

Interpellation 1996/97:14

Till riksdagen

Interpellation 1996/97:14 av Kent Olsson om åtgärder mot narkotika.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 november 1996.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning och att interpellanten inte kan ta emot svaret under vecka 44.

Stockholm den 7 oktober 1996

Laila Freivalds

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 9 oktober

1996/97:24 av *Susanne Eberstein* (s) till statsrådet Pierre Schori
Somaliska medborgare i Sverige

den 10 oktober

1996/97:25 av *Owe Hellberg* (v) till inrikesministern
Hanteringen av stimulansbidrag vid byggande

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 22 oktober.

8 § Kammaren åtskildes kl. 15.54.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet.....	1
3 § Frågestund	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
<i>Flytt av svårt sjuka</i>	<i>1</i>
Anf. 2 GÖTE JONSSON (m).....	1
Anf. 3 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	2
Anf. 4 GÖTE JONSSON (m).....	2
Anf. 5 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	2
<i>EU och miljöfrågorna</i>	<i>2</i>
Anf. 6 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	2
Anf. 7 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	2
<i>Inlösen av aktier i Nordbanken</i>	<i>3</i>
Anf. 8 BIRGIT FRIGGEBO (fp)	3
Anf. 9 TALMANNEN	3
Anf. 10 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	3
Anf. 11 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	3
Anf. 12 BIRGIT FRIGGEBO (fp)	3
Anf. 13 Statsrådet LEIF PAGROTSKY (s).....	4
<i>Bibliotekens verksamhet</i>	<i>4</i>
Anf. 14 LENA KLEVENÅS (s).....	4
Anf. 15 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	4
Anf. 16 LENA KLEVENÅS (s).....	5
Anf. 17 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	5
<i>Antipersonella minor.....</i>	<i>5</i>
Anf. 18 INGRID NÄSLUND (kd)	5
Anf. 19 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	5
Anf. 20 INGRID NÄSLUND (kd)	6
Anf. 21 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	6
<i>Rovdjursdödade renar.....</i>	<i>6</i>
Anf. 22 MAGGI MIKAELSSON (v).....	6
Anf. 23 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	6
Anf. 24 MAGGI MIKAELSSON (v).....	6
Anf. 25 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	6
<i>Fiskevårdsavgift</i>	<i>7</i>
Anf. 26 ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 27 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	7
Anf. 28 ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 29 Jordbruksminister ANNIKA ÅHNBERG (s)	7
<i>Utländska investeringar i Sverige</i>	<i>7</i>
Anf. 30 LENNART NILSSON (s)	7
Anf. 31 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	8
Anf. 32 LENNART NILSSON (s)	8
Anf. 33 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	8

(forts.).....	9
Välkomsthälsning.....	9
Anf. 34 TALMANNEN.....	9
3 § (forts.) Frågestund.....	9
<i>Socialförsäkringsavgiften</i>	9
Anf. 35 BO KÖNBERG (fp).....	9
Anf. 36 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	9
Anf. 37 BO KÖNBERG (fp).....	9
Anf. 38 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	10
<i>Småföretagarna och sjuklön</i>	10
Anf. 39 KARIN ISRAELSSON (c).....	10
Anf. 40 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	10
Anf. 41 KARIN ISRAELSSON (c).....	10
Anf. 42 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	10
<i>Flyttning av museer</i>	10
Anf. 43 CARL-JOHAN WILSON (fp).....	10
Anf. 44 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	11
Anf. 45 CARL-JOHAN WILSON (fp).....	11
Anf. 46 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	11
Anf. 47 CHARLOTTA L BJÄLKEBRING (v).....	12
Anf. 48 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	12
Anf. 49 EWA LARSSON (mp)	12
Anf. 50 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	12
Anf. 51 EWA LARSSON (mp)	13
Anf. 52 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	13
Anf. 53 EWA LARSSON (mp)	13
Anf. 54 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	13
Anf. 55 BIRGIT FRIGGEBO (fp).....	14
Anf. 56 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	14
Anf. 57 BIRGIT FRIGGEBO (fp).....	14
Anf. 58 Kulturminister MARITA ULVSKOG(s).....	14
Anf. 59 HENRIK S JÄRREL (m)	15
Anf. 60 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	15
Anf. 61 TALMANNEN.....	15
Anf. 62 JOHAN LÖNNROTH (v)	15
Anf. 63 KARIN FALKMER (m).....	16
Anf. 64 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	16
Anf. 65 INGER DAVIDSON (kd)	16
Anf. 66 MARIANNE SAMUELSSON (mp).....	17
Anf. 67 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	17
<i>Elskatten</i>	17
Anf. 68 OLA KARLSSON (m)	17
Anf. 69 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	17
Anf. 70 OLA KARLSSON (m)	18
Anf. 71 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	18
<i>Sverige och NATO</i>	18
Anf. 72 BIRGITTA GIDBLÖM (s)	18
Anf. 73 Försvarsminister THAGE G PETERSON (s).....	18

Anf. 74	MARIANNE SAMUELSSON (mp)	19
Anf. 75	KARIN OLSSON (s)	19
Anf. 76	TALMANNEN	19
Anf. 77	PETER ERIKSSON (mp)	19
Anf. 78	Försvarsminister THAGE G PETERSON (s)	19
4 §	Information från regeringen om EU:s toppmöte i Dublin	20
Anf. 79	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	20
Anf. 80	BO KÖNBERG (fp)	23
Anf. 81	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	24
Anf. 82	BO KÖNBERG (fp)	24
Anf. 83	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	25
Anf. 84	EVA ZETTERBERG (v)	25
Anf. 85	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	26
Anf. 86	EVA ZETTERBERG (v)	26
Anf. 87	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	26
Anf. 88	BERIT LÖFSTEDT (s)	27
Anf. 89	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	27
Anf. 90	PETER ERIKSSON (mp)	27
Anf. 91	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	28
Anf. 92	PETER ERIKSSON (mp)	28
Anf. 93	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	29
Anf. 94	TALMANNEN	29
Anf. 95	PETER ERIKSSON (mp)	29
Anf. 96	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	29
Anf. 97	LARS BÄCKSTRÖM (v)	30
Anf. 98	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	30
Anf. 99	LARS BÄCKSTRÖM (v)	30
Anf. 100	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	31
Anf. 101	TALMANNEN	31
Anf. 102	LARS BÄCKSTRÖM (v)	31
Anf. 103	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	31
Anf. 104	MARIANNE SAMUELSSON (mp)	31
Anf. 105	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	32
Anf. 106	MARIANNE SAMUELSSON (mp)	33
Anf. 107	Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	33
5 §	Nya ersättare för riksdagsledamot	34
6 §	Meddelande om svar på interpellationer	34
7 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	35
8 §	Kammaren åtskildes kl. 15.54.	35

Gotab, Stockholm 1996